

TARİHTEN BUGÜNE DÜŞEN NOTLAR:
9 ARALIK 1923;

90 YIL ÖNCE BUGÜN (9 Aralık 2013)

<http://lcivelekoğlu.blogspot.com.tr/2013/12/90-yil-once-bugun-iii-aga-hanin.html>

**III. AĞA HAN'IN BAŞBAKAN İSMET İNÖNÜ'YE GÖNDERDİĞİ
MEKTUBU YAYINLAYAN GAZETECİLER TUTUKLANMIŞTI.**

Son Osmanlı Padişahı VI. Mehmet Vahdettin

VI. Mehmet Vahdettin Sarayı terkederken.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1 Kasım 1922’de kabul ettiği “**Osmanlı İmparatorluğu’nun münkariz** (batmış, çökmüş, tükenmiş) **olduğuna dair**” 308 numaralı kararname ile Saltanat’ı kaldırmıştı. Son Padişah VI.Mehmet Vahdettin Osmanlı’nın sonu olduğunu anlamış, tahttan çekilmiş, Osmanlı Devleti’ni feshetmiş, aynı gün Boğaziçi’nde demirli bulunan İngiliz zırhlısı Malaya’ya sığınmış ve İstanbul’dan ayrılarak Malta’ya gitmişti.

Vahdettin Malta Adası’na çıkarken.

Ertesi gün, 18 Kasım 1922’de TBMM’nin çoğunluk oyları ile Şehzade Abdülmecid Efendi II. Abdülmecid adıyla Halife seçilmiş, eski rejim yanlılarının tek umudu haline gelmişti. Bundan güç alan halife imzasını “**Halife-i Müslimin**” ve “**Hadim-ül Haremeyn****” olarak atması kararlaştırılmışken, “**Halife Abdülmecid bin Abdülaziz Han**” olarak atarak ileride hanlık iddiasında bulunabileceğinin işaretlerini vermişti.

****Hadim-ül Haremeyn**: Mekke ve Medine’nin hizmetçisi anlamına gelir. Yavuz Sultan Selim’in, Mısır’ı fethetmesiyle hilâfet 1516 yılında Abbasilerden Osmanlılara geçmişti. Yavuz Sultan Selim, Şam’daki Ümeyye Camii’nde (Emevi Camisi) cuma namazına geldiğinde, Şam valisinin onun namaz kılacağı yere yeşil atlastan bir seccade sererek cemaattan ayrı olarak ona özel bir yer ayırdığını görünce hiddetlenmiş: “**Burası ibadet yeridir, padişah sarayı değildir**”, demiş ve atlas seccadelerin kaldırılmasını emrederek cemaatle birlikte namaz kılmaya başlamıştı.

Sıra Cuma hutbesine geldiğinde imam hutbeyi okumaya başlamış, hutbenin mukaddimesinde halifelerin isimlerini zikrederken Yavuz Sultan Selim’i kastederek: “**Hakim-ül haremeynişşeri feyn**” (Mekke ve Medine’nin hükümdarı) demişti. Bu sözleri duyan Yavuz Sultan Selim oturduğu yerden ayağa fırlayarak: “**İmam efendi!.. Okuduğunuz hutbedeki ‘Hakimülharemeyn’ lâfzını, ‘Hadim-ül haremeyn’ olarak değiştirin, zira ben, ‘Hakim-ül Haremeyn’ değil; olsa olsa, o mübarek beldelerin hizmetçisi olabilirim**” demişti.

Halife II. Abdülmecid (1 Haziran 1868 - 23 Ağustos 1944)

Ayrıca, İslam alemi için hazırladığı beyannamenin altına da İstanbul yerine “**Dar-ül Hilafe**” (Halifeliğin Kapısı) yazarak ve Cuma selamlığına Fatih Sultan Mehmet’in kıyafetiyle ve başında sarığıyla katılmak istemiş ve İslam Dünyasının siyasi önderi gibi davranmaya başlamıştı.

Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin kurucusu, başkanı ve hamisi olan
Ressam Şehzade Abdülmecid Efendi

Mısır Hıdivi İsmail Paşa tarafından 1870 tarihlerinde oğlu Tevfik Paşa için Fransız asıllı Levanten mimar Alexandre Vallaury'ye yaptırılmış olan Büyük Çamlıca'daki bu Köşk, 1885'te Sultan Abdülhamit tarafından Veliht Şehzade Yusuf İzzeddin Efendi için 80.000 altın liraya satın alınmış, Veliht Şehzade Yusuf İzzettin Efendi'nin genç yaşta vefatı üzerine de 1895 tarihinde Sultan Abdülaziz'in oğlu Şehzade Abdülmecit Efendi'ye ihsan olunmuştu.

Şehzade Abdülmecit Efendi Köşkün Kütüphanesinde,
arka planda görülen Fatih Sultan Mehmet Portresi Fausto Zonaro'ya ait.

(Bu tablo'nun günümüzde nerede olduğuna dair bir kaynağa bugüne kadar rastlayamadım)

Bu durumun yeni kurulan Cumhuriyet için tehlike doğurabileceğini farkederek Mustafa Kemal, İzmir'deki Ordu tatbikatları sırasında Ordu komutanlarına hilafetin kaldırılması konusunda düşüncelerini açıklayıp, yasanın bir an önce meclis gündemine getirilmesini kararlaştırmıştı.

III. Ağa Han, Karacı'de, 1930

Elbette bu konu yurt içinde tartişmaları da beraberinde getirmiş, bazı muhalif gazeteler ve yazarları hilafetin kaldırılması üzerine muhalefet eden yazılar yazmaya başlamışlardı. Yurtta bu tür muhalefetler sürerken, Hindistan Halifelik Komitesi adına Hindistan Müslümanlarının önderi haline gelmiş olan şiiliğin İsmaili tarikatının imamı **III.Ağa Han** ile Londra İslam Cemiyeti Başkanı **Emir Ali**, Halifelik Mevkiinin manevi kuvvetini arttırmak ve hilafetin kaldırılmasını engellemek adına Başvekil İsmet İnönü'ye 24 Kasım 1923'de bir mektup göndermişler ve aynı mektup İsmet İnönü'nün eline geçmeden **Tanin**, **Tevhid-i Efkâr** ve **İkdam** gazetelerine de yollanmış, onlar aracılığıyla bu mektubun yayınlanması sayesinde Mustafa Kemal ile İsmet İnönü'ye yapılan muhalefet için dışardan da destek sağlanmaya çalışılmıştı.

III. Ağa Han, Londra'da

“TBMM Başkanlığına...

ANKARA

Cihanın hür milletleri, cemiyetin müstakil bir azası olan Türkiye'nin daimi dostları ve emellerinin hakiki taraftarları sıfatı ile biz, Halife İmam Hazretlerinin şimdiki müphem vaziyetlerinin, ehli sünnetten olan halk üzerinde icra ettiği pek endişe veren tesirlere Büyük Millet Meclisinin, müsaadei mahsusanızla, dikkat nazarını çekmek istiyoruz.

Halifenin şeref ve kudretine, nüfuz ve tesiratına tân olan zaafıtan dolayı içtimai ve manevi büyük bir kuvvet sayılan İslamiyetin, ehli sünnet olan halkın, geniş tabakaları arasında gevşemekte olduğunu kemali teessüfle müşahede eyledik.

Hilafet dıştan hücumlara maruz bulunduğu zaman, bütün yeryüzünde bulunan müslümanların, duyguları galeyana gelmiş ve Türklerin istiklali için çalışmak, uğraşmak, aynı zamanda, müslüman tesianüdünü temsil eden müesseseleri tam ve kâmil olarak muhafaza etmek demek olduğu kanaati ile Hint müslümanları da, bu meyanda Türk Milletine muhabbet ve muavenet göstermişti. Bu tehlikeli zamanlarda, biz 'Türkiye Davası' için çok çalıştık.

Trablus ve Bingazi’de olan Türk-İtalyan harbinden beri, biz, İngiliz müslüman müessesesi olarak, Türkler arasındaki yeis ve ıstırabı tahfif ve tadile bütün kuvvetlerini hasrettik. Bu itibarla bütün müslümanlarla beraber, derinden ilgili olduğumuz bir mesele hakkındaki bütün düşünce ve tekliflerimizin, zat-ı devletlerinin hükümeti tarafından gayet iyi kabul göreceğine itimadımız vardır. Mülahazalarımızdan dolayı millet mümessilleri nüfuzunu zerre kadar azaltmak istediğimiz bir an bile hatıra gelmemelidir. Hür milletten talep etmek istediğimiz şey, İslam aleminin dini riyasetinin şer’i şerife göre tam ve kâmil olarak muhafazasıdır.

Halifenin nüfuzunun azaltılması veya dini amel gibi, Türkiye Teşkilatı Esasiesi’nden onun uzaklaştırılması, bizim fikrimizce, İslam aleminin dağılması ve manevi cihan kuvvetinin ameli surette ziyarı demek olacaktır.

Bu öyle bir haldir ki, ne Büyük Millet Meclisi’nin, ne de Cumhur Reisi Mustafa Kemal Paşa haz-retlerinin dikkat gözünden, mümkün değil, kaçamaz.

Bizim fikrimize göre, Halife-İmam ehli sünnetin birliğini temsil eder. Halifenin Türk Milletinin bir ferdi olması Türk devletinin kurucularının torunlarından bulunması, İslam milletleri arasında, Türklüğe mübeccel bir mevki bahşeder.

Bu, ondört asırdan beri, ehli sünnet arasında bir esas olarak telakki edilmiştir. Halifenin İslam cemaatinin imamı olduğunda icmai ümmet vardır. Onunla müminler arasında bir nifak hasıl etmeksizin bu dini unsur, İslam fikrinden çıkarılıp atılamaz.

Eğer İslamiyet dünyada büyük kuvvet olarak muhafaza edilmek isteniyorsa, Halifenin nüfuz ve şerefi, hiç bir zaman Papa'nın nüfuz ve şerefinden az olmamalıdır.

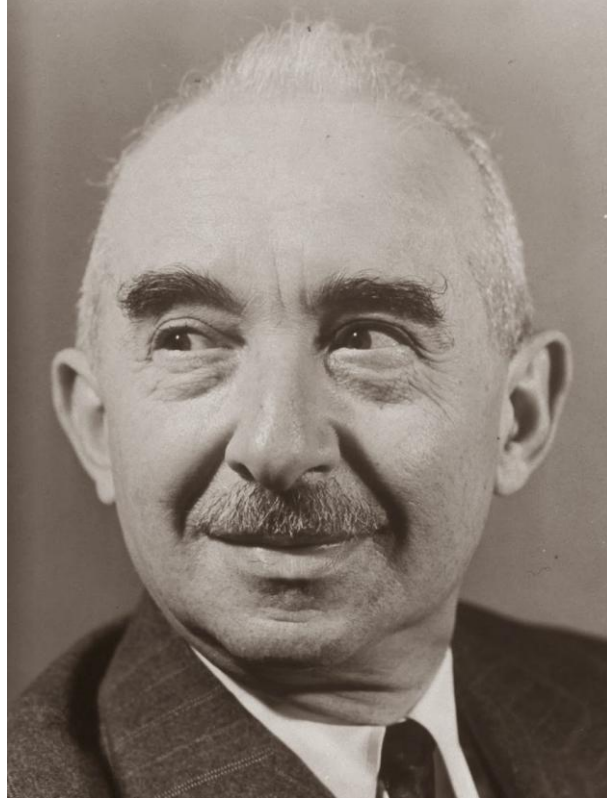
İşte bu ve bunlara benzeyen diğer sebeplerden dolayı, Türkiye'nin hakiki dostları sıfatı ile biz, hilafet ve imamlığın müslüman milletin itimat ve hürmetine layık olan bir mevkie konulmasını ve öylece Türkiye'ye de kuvvet ve şeref bahşedilmesini kemali hürmetle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden ve onun büyük basiretli reislerinden istirham eyeriz.”

III. Ağa Han, 1923 yılında Hindistan'da "**Hilâfet Hareketi**" adı verilen bir teşkilât oluşturmuş, tüm dünyadaki Alevi-Batinilerinin mukaddes **Da'i-i Azamlığı Makamı** sahibi olması nedeniyle, kaldırılmış olan Siyasi Hilafet makamının geleceği ile de ilgilenmeye başlamıştı. Amacı, Hilafeti savunmak olan bu teşkilat Londra'da pekçok girişimde bulunmuş, hilafetin devamını savunmuştu. O zamana kadar hep "**Batı**" taraftarı olarak tanınan III. Ağa Han, bu tavrıyla bir "**İslam-Batı**" çekişmesi/sürtüşmesi sürecinde ilk kez batılıları şaşkırtan ve memnun etmeyen bir tavır içerisine girmişti.

5 Aralık 1923

sabahında **Tanin** ve **İkdam** gazetelerinde yayımlanan bu mektup gündeme bomba gibi düşmüş, aynı mektup ertesi gün **Tevhid-i Efkâr** gazetesinde de yayımlanmıştı. Cumhuriyet'in ilanından kısa bir süre sonra kaleme alınmış, Londra İslam Cemiyeti Başkanı Emir Ali ile Pakistan, Hindistan, Afganistan ve Keşmir'de etkin İsmailiye mezhebinin lideri III. Ağa Han'ın imzasını taşıyan mektupta hilafetin muhafaza edilmesi ve yasal durumunun netleşmesi talep ediliyordu.

TBMM, 8 Aralık 1923 tarihinde, Gizli Celse yaparak bu konuyu müzakere etmiş, konuyla ilgili ilk konuşmayı Başvekil İsmet İnönü yapmıştı. Sözkonusu mektubun basın tarafından yayınlanmasıyla,

“Alemşumul İslam ve halifelik propagandasının yapıldığını, halifeye, vazife-i siyasiye ve vazife-i dünyaviye vermek esasını güdüldüğünü” belirterek, mektubun **“propaganda için yazılmış ve yayınlanmış”** olduğunu söylemişti.

İnönü **“Bunun mevcut kanunlara göre hıyaneti vataniyye ceraimin- den olduğunu”** tesbitle **“yapılanın TBMM’nin meşruiyetine isyanı mutazammın neşriyat cürmünden olduğunu ve derhal duruma vaziyet edilmesi ve bunun için derakap (hemencecik) İstanbul’a bir istiklal Mahkemesi gönderilmesi”**ni teklif etmişti.

İnönü konuşmasının devamında da, **“Yok eğer bunu böyle yapmaz ve gazetecileri cezalandırmazsak, içerde ve dışarda TBMM’nin zayıf olduğu imajı verilecek ve artık her önüne gelen kavli, fiili ve neşri hilafet taraflısı yayın yaparak yeni kurduğumuz Cumhuriyeti zayıflatmaya**

girişeceklerdir.”diyerek tecziye için zaman geçirilmemesi gerektiğini belirtmişti.

Meclis 63’e karşı 89 oy ile Tanin, İkdam ve Tevhid-i Efkâr gazetelerinin “**muhalif neşriyatta bulunmak cürmü**”nü işlediğine karar vermiş, Tanin Gazetesi Sahibi ve Müdürü Hüseyin Cahit (Yalçın), İkdam Gazetesi Sahibi Ahmet Cevdet (Oran), Tevhid-i Efkâr Gazetesi Sahibi Velid (Ebüzziya) ve Mesul Müdürü Hayri Muhittin Bey 9 Aralık’ta tutuklanmışlar, 15 Aralık 1923 günü de İstanbul’da kurulan İstiklal Mahkemesi’nde hâkim İhsan Bey’in (Eryavuz) karşısına çıkmışlardı.

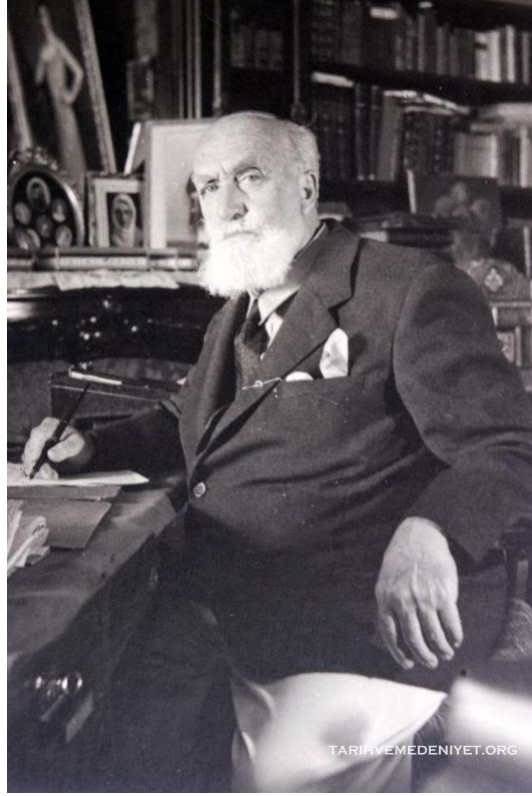
Reis İhsan Bey: ***“Bu mektup matbaanıza ne suretle geldi.”***

Hüseyin Cahit (Yalçın) Bey: ***“Efendim! Bir akşam evdeydim. Telefon çaldı. Kalktım. Matbaadan Baha Bey’di. ‘Ağa Han’ın bir mektubu geldi. Tercüme edelim mi’ dedi. ‘Ne mektubu’ dedim. ‘Ağa Han’ın İsmet Paşa’ya gönderdiği mektup’ cevabını verdi. ‘Neye dairdir?’ dedim. ‘Hilafete dairdir’ dedi. ‘Tercüme edin’ dedim. Ertesi sabah matbaaya geldim. Gazeteleri okudum. Baktım yalnız bizde değil, İkdam’da da var. Çok memnun oldum. ‘Öteki arkadaşları atlattık’ dedim. Halbuki biz atlamışız. Keşke atlatmasaydık. Mektup özel zarfla gelmişti.”***

Mahkeme heyetinden Refik Bey: ***“Adı geçen mektupta (Ağa Hanın) herhalde bir amaca yönelik olduğunu siz de söylüyorsunuz. Bu halde bunu yine gazetenizde bastınız?”***

Hüseyin Cahit (Yalçın) Bey: ***“Evvelce de arz ettim ya efendim. Bu alelade bir makale değildir. Ağa Han tarafından herhangi bir gazeteye yazılmış, rastgele bir yazı değildir. Bu, İsmet Paşa Hazretleri’ne yazılmış bir vesikadır, diye telakki ediyorum. Hatta birinde böyle bir mektup var deseydiler gazetecilik ilkeleriyle para verir, basmak için alırdım. Bu gazetecilik açısından borcumdur.”***

Mahkemeye mektubu yayımlayan, yayımlamayan tüm gazeteciler çağrılıp, ifadeleri alınmış, İkdam, Tanin, Tevhid-i Efkâr'ın sahipleri ve sorumlu yazı işleri müdürleri beraat etmiş, ceza alan tek isim "Meşrutiyet yanlısı" yazılarıyla halkı kışkırttığı iddia edilen eski Dersim Milletvekili ve İstanbul Baro Başkanı Lütfi Fikri Bey olmuş, 6 ay hapis cezası almıştı.

1 Mart 1924'teki Bütçe Görüşmelerinde halifeye ve Osmanlı Hanedanına verilecek ödenek konusunun gündeme getirilmesinden sonra,
3 Mart 1924'te kabul edilen yasayla, Halifelik kaldırılmış, ileride saltanat ve halifelik iddiasında bulunmamaları için de hanedan mensuplarının yurt dışına çıkarılmaları kabul edilmişti.

Halife Abdülmecid Efendinin bir tablosu, "Haremde Beethoven"

Aynı zamanda profesyonel bir ressam ve Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin kurucusu, başkanı ve hamisi olan halife Abdülmecid Efendi hemen o gece, İstanbul Polis Müdürü tarafından acele ile Dolmabahçe Sarayı'ndan alınarak otomobil ile Çatalca'ya götürülmüş, İsviçre'ye hareket eden ilk trene bindirilmişti. Abdülmecid Efendi İsviçre'ye vardığında, O ülkenin kanunlarına göre birden fazla eşi olanların ülkeye girmesine izin verilmediği gerekçesi ile, sınırda bir süre alıkonulmuş ancak sonra ülkeye kabul edilmişti. Daha sonra Fransa'ya geçen Abdülmecid Efendi, 23 Ağustos 1944'de Paris'te geçirdiği kalp krizi sonucu 76 yaşında vefat etmiş, cenazesi kızının tüm gayretlerine rağmen Türkiye'ye kabul edilmeyince on yıl Paris Camii'inde bekletilmiş, ancak sonunda Medine'ye nakledilerek Bâki Mezarlığı'na defnedilmişti.

Şehzade Abdülmecid Efendi'nin yaptığı, oğlu Şehzade Ömer Faruk Efendi ve VI. Vahdettin'in kızı Sabiha Sultan'dan olan torunu Hanzade Sultan Tablosu.

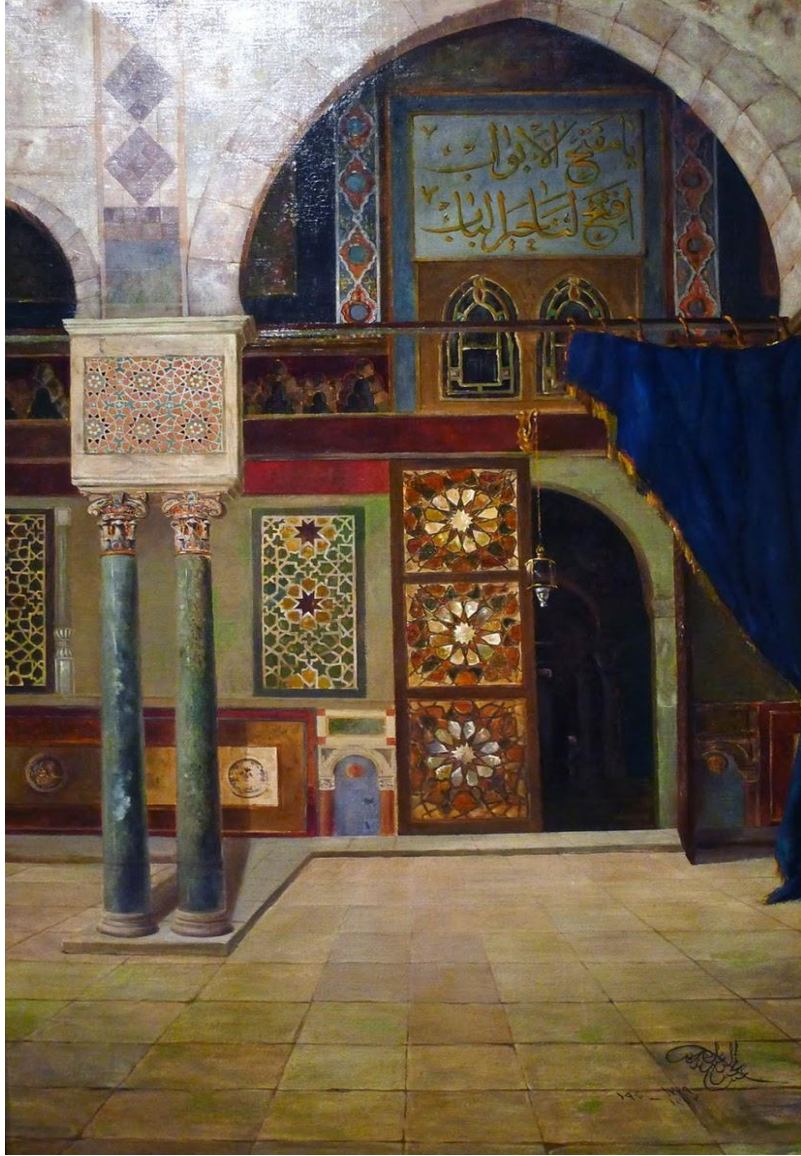

Hanzade Sultan

Hanzade Sultan, ablası Neslişah ve küçük kızkardeşi Necla Sultan ile birlikte, hem anne hem de baba tarafından Osmanlı hanedanına mensup üç kişiden biriydi. Henüz 6 aylıkken ailesi ile birlikte Türkiye'yi terkeden Hanzade Sultan, ancak 1952 yılında Osmanlı hanedan mensuplarının Türkiye'ye dönüşüne izin verildiğinde Türk Vatandaşlığına geçmiş ve Osmanoğlu soyadını almıştı. 19 Mart 1998'de Paris'te 75 yaşında vefat etmiş, Cenazesi Türkiye'ye getirilerek Aşyan Mezarlığına defnedilmişti.

Abdülmecit Efendi'nin tabloları ilk kez 1986 yılında İstanbul'da özel bir galeride sergilenmişti.

şehzade Abdülmecid Efendi'nin Cami Kapısı Tablosu

* **III. Ağa Han:** 2 Kasım 1877'de Birleşik Krallığın eğemenliğindeki Hindistan'da Karaçi'de dünyaya gelen Sultan Muhammed şah, 1885 yılında henüz sekiz yaşındayken şiiliğin İsmâilî tarikatının İmam'ı ilan edilmişti. Müslümanları, özellikle de dini lideri olduğu İsmâilîleri daha iyi hayat şartlarına kavuşturma konusunda azimli, kararlı, hırslı bir genç, Orta Doğu ve Avrupa'da pek çok siyasetçi ile yakın ilişkiler kurmuş, barış yanlısı bir siyasetçiydi.

UNIVERSAL

SPIRIT

A COMPREHENSIVE & ALL EMBRACING GENEALOGICAL MAP
The LORD of the AGE-MOWLANA HAZIR

DEPICTING THE LINEAL DESCENT OF
IMAM HIS HIGHNESS R^H HONBLE

The AGA

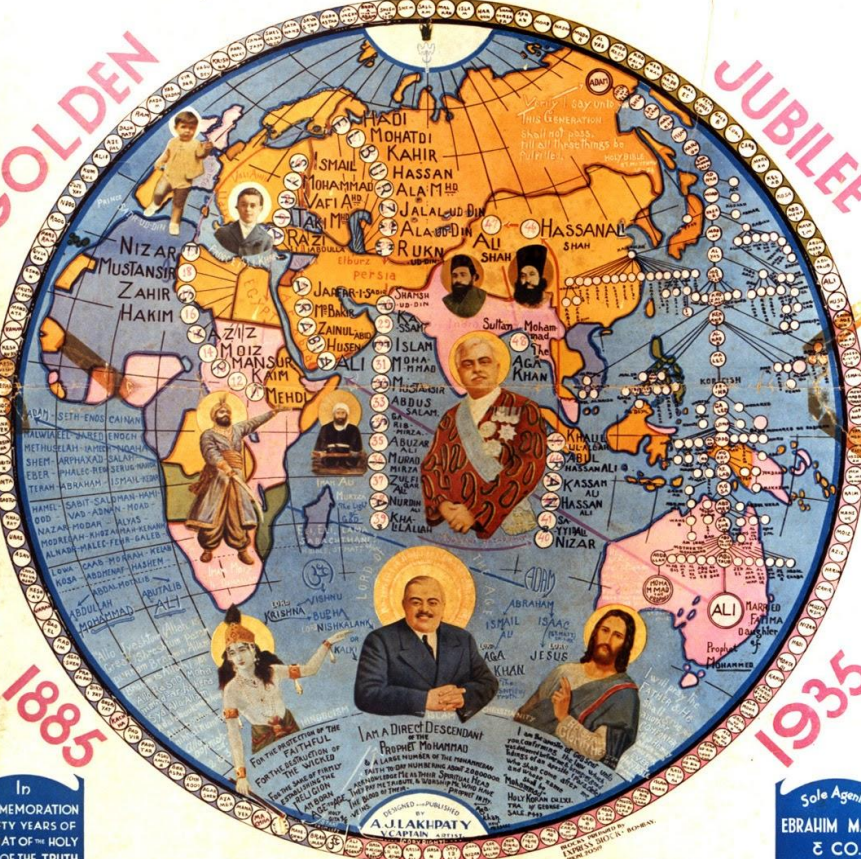
KHAN

THEORY AS ADVOCATED BY THE GREAT
FOR THE PROMULGATION OF ISLAM
"Invite People to the PATH of GOD"

ISMAILI MISSIONARY (DAI) PIR SADRUD-DIN
GATION of ISLAM
with tact "HOLY KORAN"

GOLDEN

JUBILEE

In
COMMEMORATION
OF FIFTY YEARS OF
IMAMAT OF THE HOLY
KING OF THE TRUTH,
THE DESCENDANT
OF THE APOSTLE OF
GOD, SHAH SULTAN
MAHOMED SHAH
SON OF ALI SHAH,
AGA KHAN
MAHALLATI, FROM
1885 TO 1935.

Sole Agents
EBRAHIM MANJI
& CO.
MERCHANTS &
COMMISSION
AGENTS
49 P ydhonie Rd.
KHADAK
BOMBAY 9.

Why The Aga Khan is Worshipped and Adored
BY HIS MILLIONS OF FOLLOWERS RESIDING ALL OVER THE WORLD?
BECAUSE

THE AGA KHAN IS THE DIVINE LINK WITH ADAM!
THE LINEAL DESCENDANT OF THE PROPHET MOHAMMAD!
THE LINEAL DESCENDANT OF THE PROPHET MOHAMMAD!

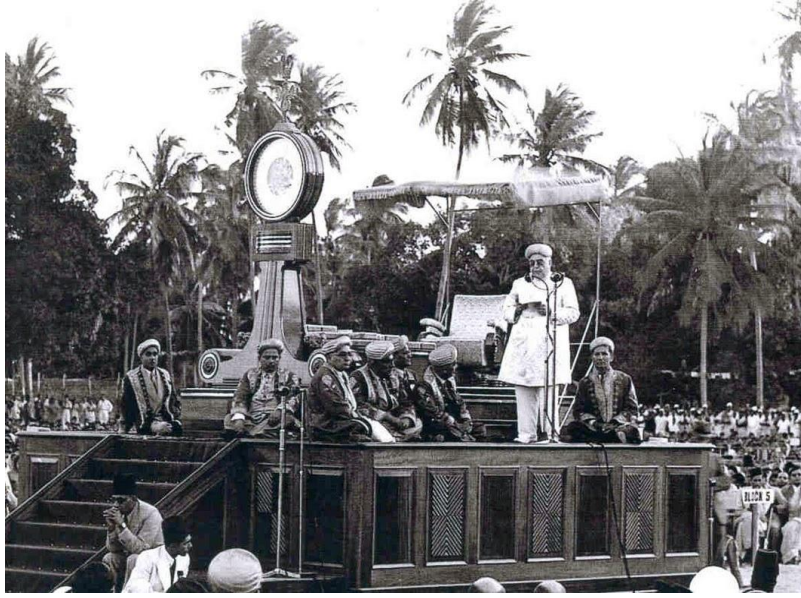
III. Ağa Han'ın İmamet'inin 50. münasebetiyle yapılan
Altın Jübilesi'nin Posteri

19 Ocak 1936'da Bombay'da 50. Altın Jübile'de Ağa Han'ın 100 kilodan fazla olan ağırlığına karşılık terazinin kefesine 335.000 Rupi'lik Altın (128.800 dolar) doldurulmuştu.

III. Ağa Han'ın İmamet'inin 60. münasebetiyle yapılan Elmas Jübilesi'nin Posteri

15 Ağustos 1946, Tanzanya Darüsselam'da 60. Elmas Jübile'de Tartı.

III. Ağa Han Sultan Muhammed Şah, milyonlarca mensubu tarafından saygı duyulan, İmamet'inin yıl dönümlerinde ağırlığına Elmas, Altın ve Platin karşılığında tartılan bir Dini Liderdi!..

11 Temmuz 1957'de 79 yaşında vefat etmiş ve Assuan 'da Elephantine (Fil) adasında yapılan özel bir mozeleye defnedilmişti.